

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 125/2021-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky spoločnosti **AGRIFOP, a. s. Stakčín**, Duchnovičova 18, Stakčín, IČO 31 713 238, v mene ktorej konajú 1. JUDr. Ján Vovčík – DREVOPLAST, Tajch 9, Belá nad Cirochou, 2. Ivana Koščová, Tajch 9, Belá nad Cirochou, zastúpenej advokátom JUDr. Mariánom Bacákom, advokátska kancelária, Komenského 13, Snina, proti rozsudku Okresného súdu Humenné č. k. 12 Cb 113/2006-326 z 18. mája 2007, rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 1 Cob 41/2015 zo 14. júla 2016 a uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2 Obdo 5/2020 z 31. marca 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 27. júla 2020 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky, ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva podľa čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy rozsudkom Okresného súdu Humenné (ďalej len „okresný súd“) č. k. 12 Cb 113/2006-326 z 18. mája 2007 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“), rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 1 Cob 41/2015 zo 14. júla 2016 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 2 Obdo 5/2020 z 31. marca 2020 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka (žalobkyňa), v mene ktorej konali 1. JUDr. Ján Vovčík – DREVOPLAST, Tajch 9, Belá nad Cirochou, 2. Ivana Koščová, Tajch 9, Belá nad Cirochou (akcionári sťažovateľky, pozn.), sa návrhom na začatie konania doručeným okresnému súdu 1. júla 2006 domáhala zaplatenia – vydania bezdôvodného obohatenia proti žalovanému v 1. rade v sume 14 758 477,50 Sk s príslušenstvom a proti žalovanému v 2. rade v sume 8 042 188,40 Sk s príslušenstvom, ktoré získali vyplatením dividend za obdobie rokov 1998 až 2002 v rozpore so zákonom.

Okresný súd rozsudkom žalobu zamietol.

Sťažovateľka proti rozsudku okresného súdu podala riadne a včas odvolanie. Krajský súd (po zrušení dvoch predchádzajúcich rozsudkov krajského súdu o odvolaní sťažovateľky najvyšším súdom, pozn.) najprv uznesením č. k. 1 Cob 41/2015 z 10. decembra 2015 rozhodol o čiastočnom pripustení späťvzatia žaloby v časti úrokov z omeškania a rozsudok okresného súdu v rozsahu späťvzatia žaloby zrušil a konanie zastavil. Zároveň rozhodol aj o pripustení zmeny (rozšírenia) žaloby v časti úrokov z omeškania. O odvolaní sťažovateľky bolo rozhodnuté tak, že rozsudok okresného súdu v časti zamietnutia uplatneného nároku na zaplatenie istín a špecifikovaných úrokov z omeškania proti žalovaným ako vecne správny potvrdil a súčasne v časti pripustenia zmeny žaloby krajským súdom o špecifikovaných úrokoch z omeškania zmenil tak, že žalobu aj v tejto časti zamietol. A teda žaloba bola v celom rozsahu zamietnutá.

Sťažovateľka proti rozsudku krajského súdu podala včas dovolanie z dôvodov podľa § 420 písm. e) a f) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“), ktoré odôvodnila tým, že krajský súd bol nesprávne obsadený a súd jej (strane) nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ako aj dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 v spojení s § 432 CSP, t. j. že rozsudok krajského súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Najvyšší súd dovolanie odmietol.

Podľa zistenia ústavného súdu uznesenie najvyššieho súdu nadobudlo právoplatnosť 3. júna 2020.

II.

Argumentácia sťažovateľky

3. Sťažovateľka ústavnou sťažnosťou namieta porušenie základného práva na zákonného sudcu podľa ústavy a listiny, čo odôvodňuje najmä tým, že zo senátu „1 Cob“ krajského súdu, do ktorého bola vec 23. apríla 2015 pridelená, bol nezákonne vylúčený sudca JUDr. Marek Košč a nahradený sudcom JUDr. Marekom Kohútom a následne sudcom JUDr. Jozefom Škrabom. Podľa tvrdenia sťažovateľky v spise vzťahujúcom sa na danú vec absentuje žiadosť sudcu JUDr. Mareka Košča o vylúčenie z jej prejednávania a rozhodnutia, ako aj jeho súhlas s vylúčením a nahradením jeho osoby sudcom JUDr. Marekom Kohútom. Podľa názoru sťažovateľky bola vec aj po prerušení výkonu funkcie sudcu JUDr. Milana Šebeňa s účinnosťou od 1. januára 2016 nezákonne pridelená (prerozdelená) do senátu „2 Cob“ v zložení JUDr. Milan Majerník – predseda senátu, JUDr. Roman Tóth a JUDr. Marek Košč – sudcovia. Sťažovateľka vyslovuje svoje presvedčenie, že v danej veci

za senát zložený zo zákonných sudcov možno považovať iba senát v zložení v čase pridelenia veci, t. j. JUDr. Milan Šebeň – predseda senátu, JUDr. Milan Majerník a JUDr. Peter Šamo – sudcovia.

4. Sťažovateľka v ďalšej časti ústavnej sťažnosti odôvodňuje porušenie čl. 1 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa dohovoru.

4.1. Sťažovateľka uvádza, že hoci právoplatným rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 43 Cb 15/1998 z 1. júla 2002 v spojení s rozsudkom najvyššieho súdu č. k. 4 Obo 148/2003 z 22. apríla 2004 (ďalej len „rozsudky o neplatnosti zmlúv o kúpe a predaji akcií“) bolo medzi iným určené, že zmluvy o kúpe a predaji akcií sťažovateľky (emitenta) z 2. marca 1998, resp. 20. marca 1998 uzavreté medzi JUDr. Jurajom Tomašekom (predávajúcim), správcom konkurznej podstaty úpadcu [REDAKOVANÉ] a žalovanými (kupujúcimi) sú neplatné, a predbežná právna otázka ne/dobromyseľnosti žalovaných bola už záväzne vyriešená (*res iudicata*) tak, že žalovaní boli pri „nadobudnutí“ akcií sťažovateľky nedobromyseľní, sťažovateľke rozsudkom krajského súdu nebol priznaný nárok na vrátenie dividend vyplatených žalovaným za rok 2002 z dôvodu, že dividendy žalovaní prijali dobromyseľne (pozri bod 78 odôvodnenia rozsudku krajského súdu).

4.2. Okrem toho podľa právneho názoru sťažovateľky pre určenie začiatku plynutia premlčacej lehoty na vydanie bezdôvodného obohatenia vzniknutého vyplatením dividend žalovaným v rozpore so zákonom je rozhodujúcim dňom až deň nadobudnutia právoplatnosti rozsudkov o neplatnosti zmlúv o kúpe a predaji akcií, t. j. 23. jún 2004 (deň odpadnutia právneho dôvodu nadobudnutia akcií žalovanými), a z tohto dôvodu žalobou uplatnený nárok v ostatnej časti, t. j. za roky 1998 až 2001, nemôže byť premlčaný.

4.3. V kontexte vzniku nároku sťažovateľky na vydanie bezdôvodného obohatenia a určenia začiatku plynutia premlčacej lehoty sťažovateľka namieta, že interpretácia a aplikácia § 394 ods. 2 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení účinnom v rozhodujúcom období (ďalej len „Obchodný zákonník“), ako aj § 18 ods. 1 a 2 zákona č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o cenných papieroch) v znení účinnom v rozhodujúcom období (ďalej len „zákon o cenných papieroch“) krajským súdom a najvyšším súdom je v extrémnom rozpore s ich obsahom a významom.

4.4. Podľa tvrdenia sťažovateľky rozsudok najvyššieho súdu č. k. 3 Obdo 52/2010 z 24. apríla 2012, na ktorý sa najvyšší súd v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia odvoláva, nerieši nielenže rovnaký, ale ani len obdobný prípad a navyše, keďže nebol publikovaný v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „zbierka“), nemožno tento rozsudok považovať ani za súčasť ustálenej rozhodovacej praxe.

5. Z už uvedených dôvodov sťažovateľka považuje rozsudok krajského súdu a uznesenie najvyššieho súdu za zjavne svojvoľné a arbitrárne.

6. Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a podľa čl. 38 ods. 1 listiny, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy uznesením najvyššieho súdu v spojitosti s rozsudkom krajského súdu a v spojitosti s rozsudkom okresného súdu, tieto žiada zrušiť a vec im vrátiť na ďalšie konanie. Zároveň žiada priznať primerané finančné zadost'učinenie v sume 7 000 € a uplatňuje si náhradu trov konania.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

8. Ústavný súd na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť sťažovateľky obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

9. V rámci predbežného prerokovania s prihliadnutím na sťažovateľkou formulované argumenty ústavný súd dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť sťažovateľky je potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde, a to v časti proti rozsudku okresného súdu a rozsudku krajského súdu z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie [§ 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde] a v časti proti uzneseniu najvyššieho súdu ako zjavne neopodstatnenú [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde].

III.1. K namietanému porušeniu označených práv rozsudkom okresného súdu:

10. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda iba vtedy, ak poskytovanie tejto ochrany nie je v právomoci všeobecných súdov. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažností zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu

dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie.

11. V danom prípade mala sťažovateľka možnosť domáhať sa preskúmania rozhodnutia súdu prvej inštancie využitím riadneho opravného prostriedku, a to odvolania, čo aj využila. To znamená, že právomoc poskytnúť ochranu označeným základným právam mal krajský súd ako súd odvolací. Táto skutočnosť vylučuje právomoc ústavného súdu.

12. Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní časť ústavnej sťažnosti, ktorou sťažovateľka namietala porušenie svojich označených práv rozsudkom okresného súdu, odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

III.2. K namietanému porušeniu označených práv rozsudkom krajského súdu:

13. Vzhľadom na princíp subsidiarity („ak... nerozhoduje iný súd“), ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, môže ústavný súd poskytnúť ochranu konkrétnemu právu alebo slobode, porušenie ktorých je namietané, iba vtedy, ak sa ich ochrany fyzická osoba alebo právnická osoba nemôže domôcť v žiadnom inom konaní pred súdnymi orgánmi Slovenskej republiky.

14. Sťažovateľka krajskému súdu vytýka, že jeho senát bol nesprávne obsadený a súčasne namieta aj závery jeho rozhodnutia (pozri sťažnostné námietky v bodoch 4.1 až 4.3 tohto uznesenia). Sťažovateľka proti rozsudku krajského súdu podala dovolanie podľa § 420 písm. e) a f) CSP, ktoré odôvodnila tým, že krajský súd bol nesprávne obsadený a tento súd jej (strane) nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Sťažovateľka sa zároveň dovoľavala aj dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 CSP, t. j. že rozsudok krajského súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Najvyšší súd dovolanie sťažovateľky odmietol podľa § 447 písm. c) a f) CSP z dôvodu, že sčasti smerovalo proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nebolo prípustné, a sčasti z dôvodu, že nebolo riadne odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi, resp. dovolacie dôvody neboli vymedzené spôsobom uvedeným v § 432 CSP (pozri bod 97 odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu).

15. Sťažovateľka teda mala možnosť domáhať sa preskúmania rozsudku krajského súdu pre už uvedené dôvody využitím dovolania, ktoré napokon pred podaním ústavnej sťažnosti ústavnému súdu aj využila, pričom o tomto jej dovolaní bolo rozhodnuté uznesením najvyššieho súdu.

16. Vychádzajúc z postavenia ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), ktorý nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti (vo vzťahu k rozsudku krajského súdu) už po jej predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

III.3. K namietanému porušeniu označených práv uznesením najvyššieho súdu:

17. Obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

18. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, preto postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (porovnaj napríklad *Georgidias v. Grécko* z 29. 5. 1997, Recueil III/1997).

19. Prvoradým účelom základného práva na zákonného sudcu vyplývajúceho z čl. 48 ods. 1 ústavy, resp. čl. 38 ods. 1 listiny je zabrániť tomu, aby súd, ktorý má konkrétnu vec prerokovať a rozhodnúť, bol obsadený spôsobom, ktorý by sa nedal označiť za svojvoľný alebo prinajmenšom za účelový. Toto základné právo je konkretizované v procesných kódexoch, a to pre posudzovaný prípad v Civilnom sporovom poriadku, a v predpisoch upravujúcich organizáciu súdnictva a postavenie sudcov.

20. Ústavná sťažnosť sťažovateľky obsahuje pomerne rozsiahlu argumentáciu, ktorou poukazuje na nesprávne obsadenie senátu krajského súdu a zároveň rozporuje závery krajského súdu, ale aj najvyššieho súdu. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na skutočnosť, že ústavný súd nie je ďalšou inštanciou, ktorá rozhoduje v spore sťažovateľky. Rozsah ústavnoprávneho prieskumu napadnutých rozhodnutí sa odvíja od požiadavky, či odôvodnenie napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu spĺňa podmienky na riadne odôvodňovanie súdnych rozhodnutí v zmysle

základného práva na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie, teda či v tomto prípade odmietnutie podaných dovolaní je ústavne konformné (porov. I. ÚS 9/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

21. V konkrétnom prípade ústavný súd posúdil súlad napadnutého uznesenia najvyššieho súdu v kontexte zaručenia základného práva na zákonného sudcu a základného práva na súdnu ochranu, resp. práva spravodlivé súdne konanie. Ústavný súd sa oboznámil s obsahom uznesenia najvyššieho súdu, ktorým najvyšší súd dovolanie podané sťažovateľkou odmietol.

22. Sťažovateľka sa v dovolaní proti rozsudku krajského súdu dovolávala dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. e) CSP, tvrdiac, že krajský súd bol nesprávne obsadený.

23. Ústavný súd v súlade so svojou judikatúrou konštatuje, že za senát zložený zo zákonných sudcov možno považovať len senát zložený zo sudcov príslušného súdu, ktorí tvorili tento senát v čase pridelenia veci. Ústavnej zásade neodňateľnosti zákonného sudcu nezodpovedá tak prípad, ak zákonní sudcovia senátu, ktorým bola vec pridelená na prejednanie a rozhodnutie, boli menení bez splnenia zákonných predpokladov na vykonanie takýchto zmien neskoršie vydaným rozvrhom práce ako riadiacim aktom predsedu súdu (prípadne jeho zmenami a doplneniami). K zmene v zložení senátov vo veciach už pridelených na prerokovanie a rozhodnutie by malo dochádzať v zásade len výnimočne a za vopred stanovených pravidiel (nie *ex post*), ktoré umožňujú predvídať túto zmenu (pozri nález ústavného súdu č. k. I. ÚS 249/2017 z 31. augusta 2017).

24. Podľa zistenia ústavného súdu najvyšší súd k námietke sťažovateľky, podľa ktorej senát krajského súdu nebol správne obsadený, v rámci odôvodnenia uviedol: „... *po vrátení veci dovolacím súdom späť na odvolací súd, vec napadla dňa 23.04.2015 do senátu ICob, ktorý senát bol po Dodatku č. 11 k Rozvrhu práce Krajského súdu v Prešove na rok 2015, zložený zákonnými sudcami - JUDr. Milanom Šebeňom, JUDr. Marekom Koščom a JUDr. Romanom Tóthom... Z obsahu spisu dovolací súd zisťuje, že podľa § 15 ods. 1 O. s. p. JUDr. Milan Šebeň požiadal o vylúčenie člena senátu JUDr. Mareka Košča z prejednávania a rozhodovania v tejto veci vedenej pod sp. zn. ICob/41/2015, a to na základe jeho vlastného vyjadrenia pre jeho vzťah k JUDr. Jánovi Vovčikovi, aj s poukazom na uznesenie Krajského súdu v Prešove zo dňa 08.01.2009, č. k. 7Ncb/7/2008-11, v ktorom bol JUDr. Marek Koščo vylúčený z prejednávania a rozhodovania v tejto veci. S pridelením veci inému sudcovi v zmysle uvedeného vyjadrila súhlas predsedníčka súdu JUDr. Anna Koval'ová. Následne bol vyhotovený záznam predsedu senátu zo dňa 03.12.2005, založený v spise na č.1. 1403, podľa ktorého u člena senátu JUDr. Mareka Košča existujú dôvody prerozdelenia veci (vylúčený z prejednávania a rozhodovania pre svoj vzťah k JUDr. Jánovi Vovčikovi), v zmysle Pravidiel prerozdeľovania vecí a zastupovania, bod 2, bod 2.1 Rozvrhu práce Krajského súdu v Prešove na rok 2015 a Dodatku č. 11 k Rozvrhu práce Krajského súdu v Prešove na rok 2015, bude vec prejednaná a rozhodnutá v senáte v zložení JUDr. Milan Šebeň ako predseda senátu, JUDr. Roman Tóth a JUDr. Marek Kohút, ako členovia senátu... Nakoľko došlo u JUDr. Milana Šebeňa na základe rozhodnutia ministra spravodlivosti k prerušeniu výkonu*

funkcie sudcu s účinnosťou od 01.01.2016, v zmysle prerozdelenia vecí upravených v Rozvrhu práce Krajského súdu v Prešove na rok 2016 v znení jeho Dodatku č. 1, bola vec náhodným výberom prerozdelená do senátu 2Cob v zložení JUDr. Milana Majerníka, JUDr. Romana Tótha a JUDr. Mareka Košča. Keďže u JUDr. Mareka Košča existovali dôvody prerozdelenia vecí, bol tento sudca nahradený JUDr. Jozefom Škrabom (č. 1. 1604 spisu).“

25. Ústavný súd na základe sťažovateľkou vnesenej námietky o nesprávnom obsadení senátu krajského súdu opäť preskúmal okolnosti zmeny senátu, resp. jeho členov a dospel k záveru, že k zmene sudcov došlo v plnom súlade s Rozvrhom práce Krajského súdu v Prešove na roky 2015 a 2016 v znení jeho dodatkov, a tak rovnako konštatuje, že ak o odvolaní sťažovateľky rozhodol krajský súd v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Milana Majerníka a členov senátu JUDr. Romana Tótha a JUDr. Jozefa Škraba, rozhodol vo veci zákonný senát určený rozvrhom práce a v súlade so zákonom. Tu ústavný súd už iba pre úplnosť dodáva, že spôsobu, akým došlo k zmene senátu krajského súdu a jeho členov, a dôvodom, pre ktoré k tomu došlo, sa podrobne venoval už krajský súd (pozri bod 20 odôvodnenia rozsudku krajského súdu).

26. Podľa už ustálenej judikatúry ústavného súdu nedostatočná kvalita súdneho rozhodnutia, ktorého odôvodnenie nezodpovedá procesným požiadavkám práva na spravodlivý proces, môže byť predmetom dovolacieho prieskumu v rámci uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP (IV. ÚS 154/2020, IV. ÚS 167/2020, IV. ÚS 447/2020). V kontexte dovolacej námietky sťažovateľky, podľa ktorej je rozsudok krajského súdu medzi inými v otázke dobromyseľnosti nadobudnutia akcií žalovanými nedostatočne odôvodnený, najvyšší súd uviedol, že rozsudok krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu spĺňa kritériá riadneho odôvodnenia, keďže obsahuje zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok, pričom krajský súd sa náležitým spôsobom zaoberal aj odvolacou argumentáciou sťažovateľky. Podľa odôvodnenia rozsudku krajského súdu „*Dobromyseľnosť upravuje Občiansky zákonník v ustanovení § 130 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Teória definuje dobromyseľnosť ako vnútorný psychický stav osoby vo vzťahu k určitej veci alebo právu. Dobromyseľnosť ako vnútorný psychický stav nemožno priamo dokázať. Možno o nej usudzovať len z okolností, za ktorých sa tento psychický stav navonok prejavuje... Okolnosti, z ktorých možno usudzovať na existenciu dobromyseľnosti, musí v spore preukázať držiteľ veci, resp. vykonávateľ práva. Je ním napr. aj nadobúdaci titul (kúpna alebo darovacia zmluva), ktorá v rozhodnom čase sa považovala za platnú napriek prebiehajúcej súdnej konaníu... To isté ustanovenie stanovuje zásadu, že ak držiteľ veci, resp. vykonávateľ práva preukáže nadobúdaci titul, považuje sa jeho držba za oprávnenú. V takom prípade ten, kto popiera dobromyseľnosť držiteľa, má dôkazné bremeno na preukázanie oprávnenej držby... Pretože predmetom tohto konania je vrátenie plnenia poskytnutého vo forme dividend, sú pre rozhodovanie vo veci právne významné aj príslušné ustanovenia Zákona o cenných papieroch (konkrétne § 18 ods. 1 a 2 zákona o cenných papieroch, pozn.)... Rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 43Cb/15/1998-473 zo dňa 1.7.2002 po potvrdení rozsudkom odvolacieho súdu, t. j. Najvyššieho súdu SR č. k. 4Obo 148/03-772 zo dňa 22.4.2004, nadobudol právoplatnosť dňa 23.6.2004. Centrálny depozitár cenných papierov SR a. s. zapísal zástupcu žalobcu v 1. rade a právneho predchodcu zástupkyne v 2. rade ako majiteľov akcií žalobcu ku dňu 14.2.2004, a to*

spätne ku dňu 3.3.1998... Z hľadiska posudzovania dobromyseľnosti žalovaných o tom, že sú naďalej majiteľmi akcií sa podstatne oslabil dňom 14.2.2004, teda dňom zmeny zápisu majiteľov týchto akcií a zanikla dňom právoplatnosti rozsudku Krajského súdu v Bratislave vo veci 43Cb/15/1998... Zástupcovia žalobcov poukazujú na odôvodnenie rozhodnutí vo veci vedenej na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 43Cb15/98, z ktorých by mal vyplynúť záver o nedobromyseľnosti žalovaných pri nadobúdaní akcií. Pre predmetnú vec okrem konštatovaného posúdenia dobromyseľnosti pri prijímaní dividend akcionárom - registrovaným majiteľom cenných papierov treba uviesť i to, že žalobca nebol účastníkom uvedeného konania pod sp. zn. 43Cb15/98. Záväznosť právoplatného rozsudku sa týka strán a vzťahuje sa na výrok rozsudku (teraz ust. § 228 CSP, predtým § 159 ods. 1, 2 O. s. p.). Rozhodnutia vo veci neposudzujú dobromyseľnosť vo vzťahu ku výplате dividend. Odvolaciemu súdu... neušlo pozornosti ani to, že dôvodom pre absolútnu neplatnosť úkonu o nadobudnutí akcii žalovanými bola absolútna neplatnosť predchádzajúceho právneho úkonu, ktorým boli prevedené akcie z D.. R. a O.. H. na záložného veriteľa D.. R.O.P. - vtedajšiu Slovenskú kreditnú banku, a. s... Neplatnosť tejto prvej prevodnej zmluvy založila dôvod pre neplatnosť ďalšej nadobúdacej zmluvy (o nadobudnutí cenných papierov žalovanými) v zmysle zásady *nemo plus iuris transfere potest quam ipso habet*.“ (pozri body 49 až 62 odôvodnenia rozsudku krajského súdu). Podľa krajského súdu žalobe v časti sťažovateľkou uplatneného nároku na vrátenie v rozpore so zákonom vyplatených dividend za rok 2002, ktorý nebol premlčaný, nebolo možné vyhovieť práve pre už konštatovanú dobromyseľnosť žalovaných pri ich prijatí. Pokiaľ najvyšší súd dospel k záveru, že odôvodnenie rozsudku krajského súdu nie je nedostatočné a nepreskúmateľné, pretože ako celok spĺňa parametre zákonného odôvodnenia rozhodnutia, je tento záver ústavne plne konformný (pozri body 77 a 78 odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu).

27. Sťažovateľka ďalej vyvodzovala prípustnosť svojho dovolania aj z § 421 ods. 1 písm. c) CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Za nesprávne právne posúdenie krajským súdom sťažovateľka považovala posúdenie otázky začiatku plynutia premlčacej lehoty na vydanie bezdôvodného obohatenia vzniknutého vyplatením dividend žalovaným v rozpore so zákonom.

28. V súvislosti s touto dovolacou námietkou najvyšší súd medzi inými poukázal na svoj rozsudok č. k. 3 Obdo 52/2010 z 24. apríla 2012 v inej veci (sťažovateľky), ktorý bol podrobený aj ústavnoprávnenému prieskumu podľa čl. 127 ústavy a v ktorom bola riešená otázka začiatku plynutia premlčacej lehoty pri uplatnení práva akcionára ([REDACTED]) na dividendy proti akciovej spoločnosti (sťažovateľke). V rámci odôvodnenia uznesenia najvyšší súd zo svojho rozsudku č. k. 3 Obdo 52/2010 z 24. apríla 2012 citoval tieto skutočnosti: «... Možnosť uplatnenia práva sa... posudzuje objektívne, keď vznikla objektívna možnosť podať žalobu, pričom nezáleží na subjektívnej možnosti oprávneného. Z toho preto treba vyvodit' jednoznačný záver, že pri posudzovaní sa uplatňuje objektívne hľadisko vylučujúce z úvahy akékoľvek subjektívne prekážky účastníkov právneho vzťahu. Nakoľko súd v inom konaní vyslovil

absolútnu neplatnosť kúpnej zmluvy, je takáto zmluva neplatná od počiatku, teda nenastali ani zmluvou sledované účinky a žalobca bol akcionárom žalovaného i v roku 1998 a nasledujúcich, za ktoré si uplatnili dividendy. Absolútnu neplatnosť právneho úkonu, ku ktorej sa prihliada ex offo, ktorú nie je možné konvalidovať (nie je možná ani ratihabícia), tiež zakladá nároky z bezdôvodného obohatenia. Uvedeným rozhodnutím ďalej dovolací súd dovolanie zamietol s tým, že pre plynutie premlčacej doby na uplatnenie práva na dividendy nie je rozhodujúce, kedy došlo k opätovnému zápisu akcií na účet pôvodného majiteľa (z dôvodu absolútnej neplatnosti kúpnej zmluvy o prevode cenných papierov, ktorá je neplatná s účinkami ex tunc)... „ak platí objektívne hľadisko pri výklade ustanovenia § 391 ods. 1 Obchodného zákonníka, potom žalobca mohol objektívne uplatniť svoje právo na dividendy... v premlčacej dobe, pretože pre jej plynutie v súvislosti s vyslovením absolútnej neplatnosti kúpnej zmluvy o prevode akcií, začala plynúť premlčacia doba splatnosťou práva na dividendu, teda uplynutím 60 dní od konania valného zhromaždenia, na ktorom bolo schválené uznesenie o rozdelení zisku toho ktorého roku.“...»

29. Obdobne preto v tu preskúmanej veci, v ktorej je riešená otázka začiatku plynutia premlčacej lehoty pri uplatnení práva sťažovateľky (akciovej spoločnosti) na vrátenie v rozpore so zákonom vyplatených dividend proti žalovaným, najvyšší súd s poukazom na § 391 ods. 1 Obchodného zákonníka právne uzavrel, že „žalobca mohol objektívne prvýkrát uplatniť na súde svoje právo na dividendy za rok 1998 v premlčacej lehote začínajúcej odo dňa konania valného zhromaždenia, na ktorom bolo schválené uznesenie o rozdelení zisku toho ktorého roku (resp. 60 dní od konania valného zhromaždenia, kedy bola dividenda splatná), keďže týmto momentom už žalobca vedel komu bude (bola) dividenda vyplatená a v akej výške s dôrazom na skutočnosť, že od počiatku spochybňoval platnosť prevodu akcií...“, resp. ako to už krajský súd uviedol, „odo dňa, kedy k plneniu došlo“, t. j. odo dňa, keď boli sťažovateľkou žalovaným dividendy vyplatené (pozri body 67 až 73 odôvodnenia rozsudku krajského súdu), a nie odo dňa nasledujúceho po dni nadobudnutia právoplatnosti rozsudkov o neplatnosti zmlúv o kúpe a predaji akcií, t. j. 24. júna 2004, ako to tvrdí sťažovateľka.

Inými slovami, keďže podľa rozsudkov o neplatnosti zmlúv o kúpe a predaji akcií, na základe ktorých žalovaní akcie „nadobudli“, boli absolútne neplatné od samého počiatku, v danej veci nemožno hovoriť o (dodatočnom) odpadnutí právneho dôvodu ich nadobudnutia, a tým ani túto „právnú skutočnosť“ považovať za rozhodujúcu pre vznik nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia vzniknutého vyplatením dividend žalovaným v rozpore so zákonom a určenie začiatku plynutia premlčacej lehoty.

30. V tu preskúmanej veci, ako aj vo veci vedenej na najvyššom súde pod sp. zn. 3 Obdo 52/2010 bol posudzovaný začiatok plynutia premlčacej lehoty na uplatnenie práva na dividendy a na ich vrátenie v kontexte absolútnej neplatnosti zmluvy o prevode akcií. Pokiaľ sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta, že rozsudok najvyššieho súdu č. k. 3 Obdo 52/2010 z 24. apríla 2012 nebol publikovaný v zbierke, a preto nemožno tento rozsudok považovať ani za súčasť ustálenej rozhodovacej praxe, ústavný súd uvádza, že v tu preskúmanej veci nedospel k názoru, že by pre osobitosť jeho skutkových okolností, pokiaľ ide o posúdenie začiatku plynutia premlčacej

lehoty na vydanie bezdôvodného obohatia vzniknutého vyplatením dividend žalovaným v rozpore so zákonom, aplikáciu právnych záverov rozsudku najvyššieho č. k. 3 Obdo 52/2010 z 24. apríla 2012 v inej veci (sťažovateľky) na tu preskúvanú vec nebolo možné považovať za ústavne udržateľnú. Uvedené platí o to viac, že uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 402/2013 z 26. júna 2013 bola ústavná sťažnosť proti rozsudku najvyššieho súdu č. k. 3 Obdo 52/2010 z 24. apríla 2012 odmietnutá ako zjavne neopodstatnená.

31. V ostatnom je právny názor najvyššieho súdu vo vzťahu k sťažovateľkou uplatneným dovolacím dôvodom podľa § 420 písm. e), f) a § 421 ods. 1 CSP v uznesení najvyššieho súdu zdôvodnený vyčerpávajúcim spôsobom a presvedčivo. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia najvyšší súd dostatočným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré bolo potrebné dovolanie sťažovateľky podľa § 447 písm. c) a f) CSP, t. j. z dôvodu, že sčasti smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, a sčasti, že nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi, resp. dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným § 431 až § 435 CSP, odmietnuť.

32. Vo vzťahu k uzneseniu najvyššieho súdu, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľky, ústavný súd poukazuje na svoj ustálený právny názor, v zmysle ktorého posúdenie podmienok dovolacieho konania patrí v zásade do právomoci dovolacieho súdu (m. m. II. ÚS 324/2010, I. ÚS 593/2017).

33. V rámci ústavného prieskumu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu môže ústavný súd reflektovať len na odôvodnenie najvyššieho súdu vo vzťahu k dovolacím dôvodom a dovolacím námietkam, keďže sťažovateľka dovolanie ústavnému súdu nepredložila. Zároveň ústavný súd pre úplnosť veci poznamenáva, že na rozdiel od súvisiacej veci, v ktorej bola ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], proti rozsudku krajského súdu č. k. 2 Cob 44/2015 z 26. októbra 2016 a proti uzneseniu najvyššieho súdu č. k. 2 Obdo 36/2017 z 28. novembra 2017 uznesením ústavného súdu č. k. II. ÚS 561/2020 z 15. decembra 2020 prijatá na ďalšie konanie, sťažovateľka v tu preskúvanej veci sa v ústavnej sťažnosti rozporu námietky premlčania s dobrými mravmi nedovoľáva.

34. Podľa názoru ústavného súdu v okolnostiach preskúvanej veci z uznesenia najvyššieho súdu nevyplýva taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Najvyšší súd pri rozhodovaní a odôvodňovaní svojho právneho záveru ústavne súladným spôsobom interpretoval a aplikoval príslušné ustanovenia Civilného sporového poriadku, jeho závery sú dostatočne odôvodnené a nevykazujú žiadne znaky svojvôle. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru (IV. ÚS 342/2010, III. ÚS 348/2011, IV. ÚS 142/2012, III. ÚS 11/2014, II. ÚS 584/2014), v ktorej už opakovane konštatoval, že postup súdneho orgánu, ktorý koná v súlade s procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi konania v občianskoprávnej alebo trestnoprávnej veci, nemožno považovať za porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a ani za porušenie práva

podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnymi názormi najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti týchto názorov a nezakladá ani právomoc ústavného súdu nahradiť právne názory najvyššieho súdu svojimi vlastnými.

35. V súvislosti so sťažovateľkou namietaným porušením čl. 1 ods. 1 ústavy uznesením najvyššieho súdu, je potrebné uviesť, že označený článok ústavy neupravuje základné ľudské práva, ktorých ochrany by bolo možné sa samostatne domáhať v konaní podľa čl. 127 ústavy. Ústava totiž nepredpokladá prieskum ústavných princípov podľa čl. 1 ods. 1 ústavy v konaní o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorých obsahom nie sú základné ľudské práva a slobody, a preto nie sú priamo aplikovateľné v konaní o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy.

36. Z § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je okrem iného posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. Ako bolo uvedené, podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05).

37. Vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 1 ods. 1 ústavy, základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 ústavy, čl. 38 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu v rozsahu, v akom boli jeho závery ústavnou sťažnosťou napadnuté, ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde

38. V závere ústavný súd so zreteľom na dikciu § 40 v spojení s § 43 ods. 3 zákona o ústavnom súde poznamenáva, že právny zástupca sťažovateľky k ústavnej sťažnosti pripojil „*Plnomocenstvo*“ sťažovateľky udelené na jej zastupovanie tam označenými (dvoma) akcionármi, ktorí v jej mene v konaní pred ústavným súdom konajú. Uvedené splnomocnenie má však podobu oskenovanej listiny, nebolo podpísané kvalifikovanými elektronickými podpismi tam označenými akcionármi a nebolo dodatočne (v lehote 10 dní podľa § 40 ods. 2 zákona o ústavnom súde) doručené ústavnému súdu v origináli poštou ani osobne. Splnomocnenie podľa § 43 ods. 3 zákona o ústavnom súde je osobitnou listinou preukazujúcou oprávnenosť advokáta vykonávať procesné úkony v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy za navrhovateľa ako účastníka konania. Takéto splnomocnenie je osobitným procesným úkonom navrhovateľa ako účastníka konania proti ústavnému súdu, s ktorým sú spojené závažné právne dôsledky. Na elektronickú podobu splnomocnenia treba aplikovať ustanovenia zákona č. 305/2013 Z. z. o **elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov**

(zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o e-Governmente“), pričom oprávnenie konať v mene sporovej strany (účastníka konania) sa preukazuje buď splnomocnením ako elektronickým dokumentom autorizovaným splnomocniteľom v zmysle § 23 zákona o e-Governmente, alebo ak splnomocniteľ nemôže tento dokument autorizovať, vykonaním zaručenej konverzie pôvodného listinného splnomocnenia v zmysle § 35 ods. 2 zákona o e-Governmente. Autorizácia splnomocniteľom preukazuje autenticitu splnomocniteľa ako osoby, ktorá splnomocnenie udelila. Autorizácia splnomocnenia advokátom ako splnomocnencom nie je postačujúca, pretože preukazuje len autenticitu splnomocnenca, a teda skutočnosť, že advokát plnú moc prijal. Ústavný súd však podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažovateľku na odstránenie nedostatku plnomocenstva nevyzýval, keďže ani po jeho odstránení by k inému procesnému výsledku ako odmietnutiu ústavnej sťažnosti nebolo možné dospieť.

39. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky uplatnenými v jej ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. marca 2021

Peter Molnár
predseda senátu